

แถมข่าว



“การปฏิรูปพลังงานไทย”

3 กรกฎาคม 2557

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย



ประเด็นในการนำเสนอ



1. ปัญหาด้านประสิทธิภาพ (efficiency)

- การผูกขาด
- การกำหนดราคาที่บิดเบือน

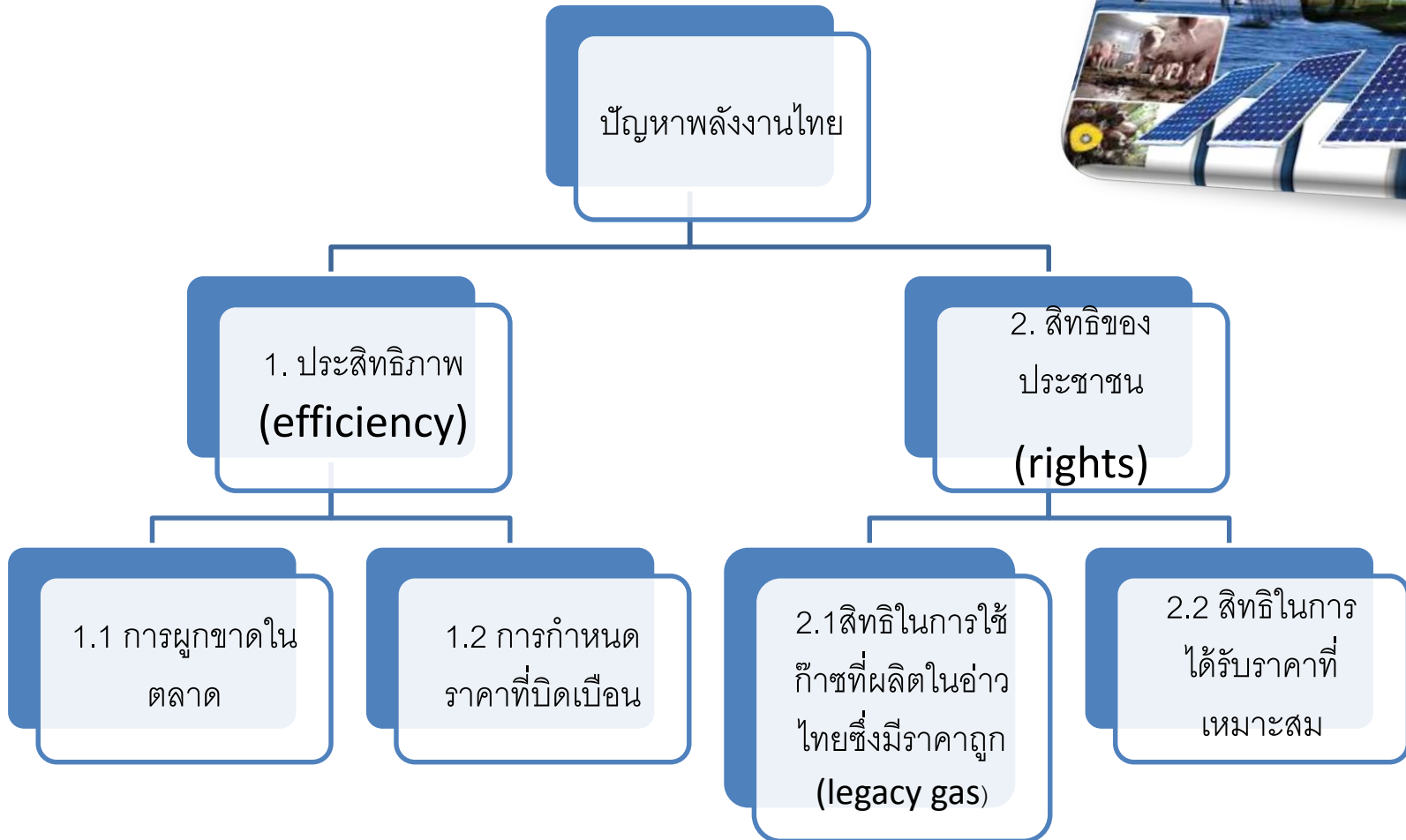
2. สิทธิของประชาชนในการใช้พลังงานของประเทศ

- สิทธิในการใช้ประโยชน์จากก๊าซในประเทศ
- สิทธิในการใช้พลังงานในราคาที่เหมาะสม

3. ธรรมชาติของกิจการพลังงาน

- การทับซ้อนของบทบาทหน้าที่
- การขาดความโปร่งใสในการบริหารจัดการ

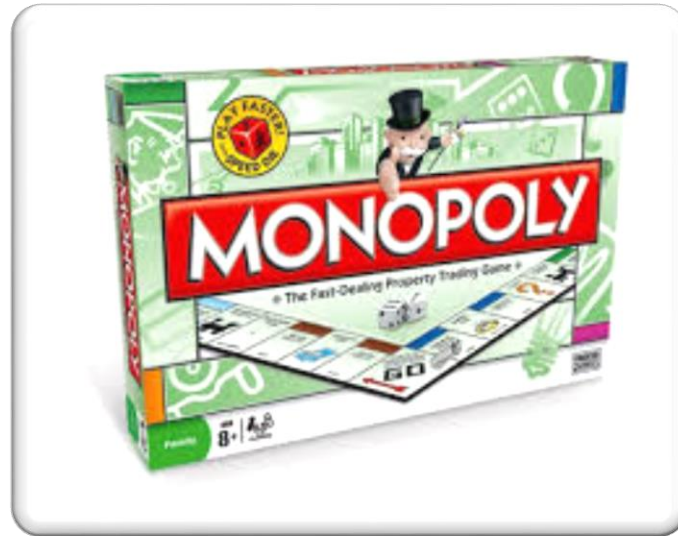
ปัญหาธุรกิจพลังงานไทย



1. ปัญหาประสิทธิภาพของภาคพลังงานไทย



1.1 การผูกขาดในกิจการพลังงานไทย



โครงสร้างธุรกิจก๊าซไทย

โรงกลั่นน้ำมัน



ปิโตรเคมี



ขุดเจาะ/ผลิตก๊าซ

โรงแยกก๊าซ



อุตสาหกรรมอื่นๆ + ขนส่ง + คริวเรือน



ทอก๊าซ

สถานี (terminal)



นำเข้า

ผลิตไฟฟ้า + NGV + อุตสาหกรรม

ข้อเสนอแนะในการสลายการผูกขาด

ระยะสั้น (ภายในปีนี้)

- ผลักดันให้คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ออกประกาศ **“third party access”** สำหรับท่อก๊าซ และ สถานี รับ-จ่ายก๊าซ อย่างรวดเร็วที่สุด และ
- ปตท. ออก **third party access code** หลังจากนั้น
- เตรียมการแยกบัญชี และแยกนิติบุคคล สำหรับท่อก๊าซ และโรงแยกก๊าซ
- กำหนดให้ ปตท. อยู่ภายใต้กฎหมายแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542

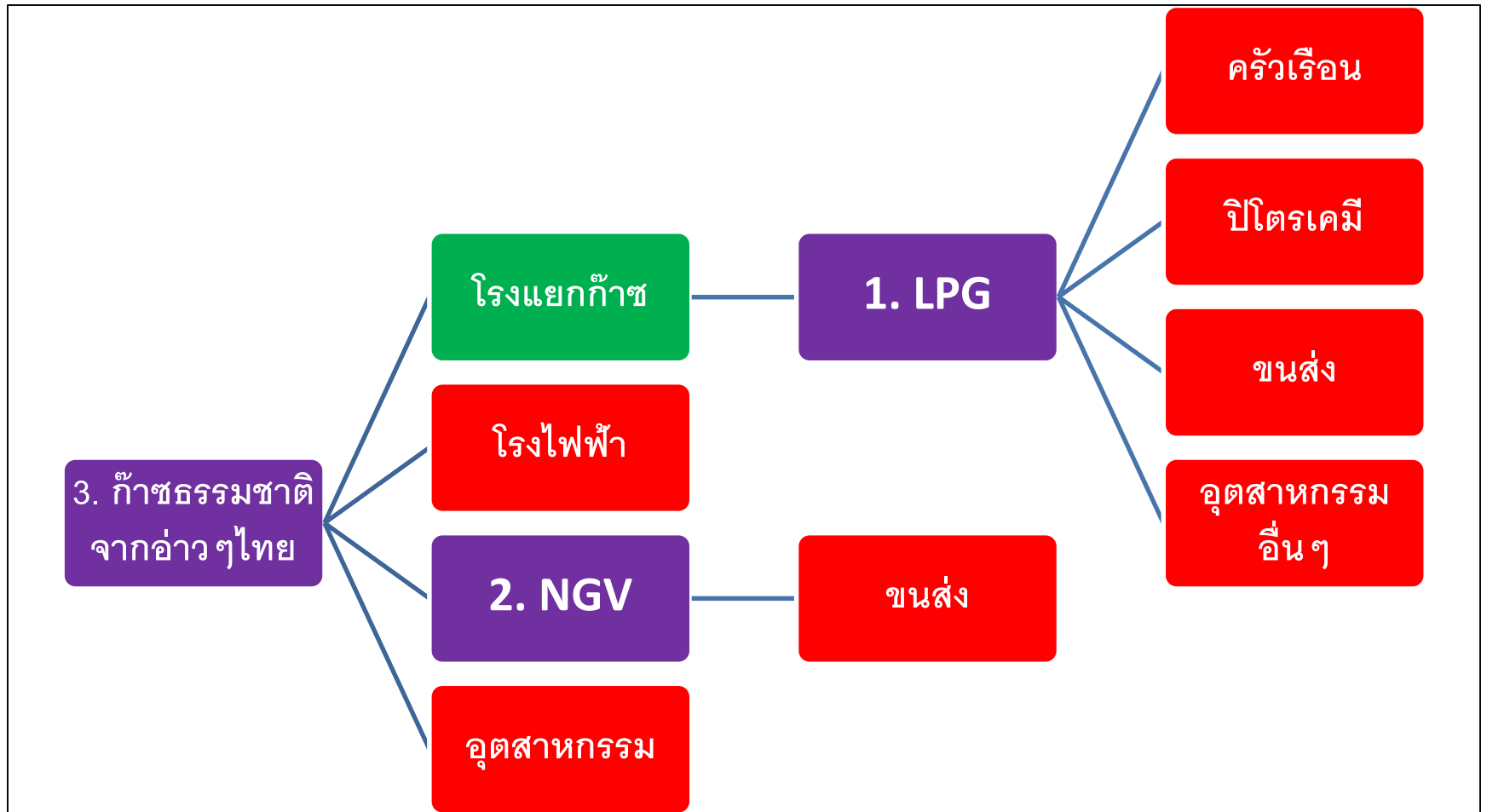
ระยะกลาง (2 ปี)

- แยกธุรกิจท่อก๊าซ และ โรงแยกก๊าซออก จาก ปตท. และห้ามผู้ที่ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องถือหุ้น เพื่อให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมปลายน้ำ

1.2 การบิดเบือนราคา

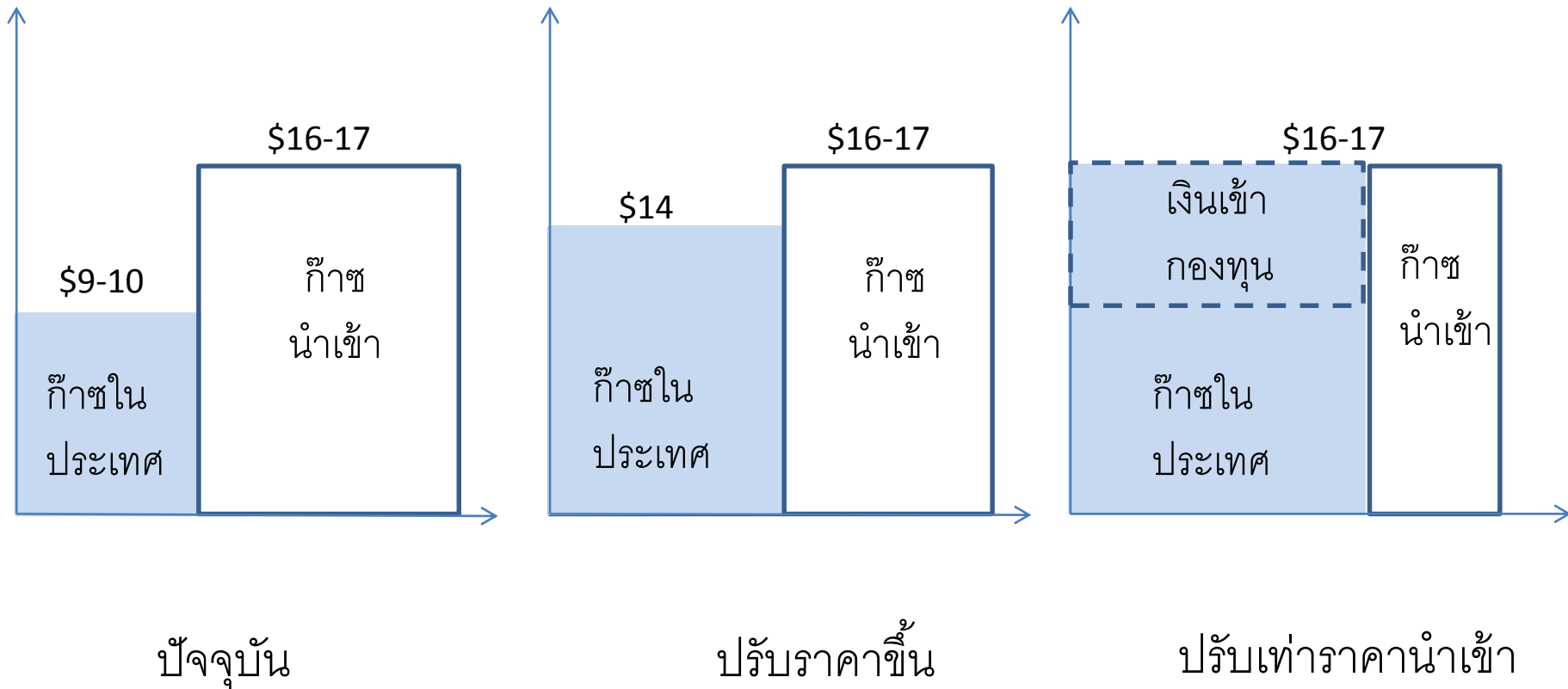


ราคาก๊าซประเภทต่างๆ ในประเทศไทย



การตรึงราคา LPG และ NGV ในประเทศ

ทำให้มีการผลิตก๊าซในประเทศน้อย จึงต้องนำเข้ามาก



โครงสร้างราคาก๊าซธรรมชาติไทย



ก๊าซจากอ่าวไทย



ก๊าซจากพม่า



ก๊าซนำเข้า

ราคา Pool 1

20%

โรงแยกก๊าซ



ปิโตรเคมี



80%

อุตสาหกรรมอื่นๆ + ขนส่ง + คริวเรือน



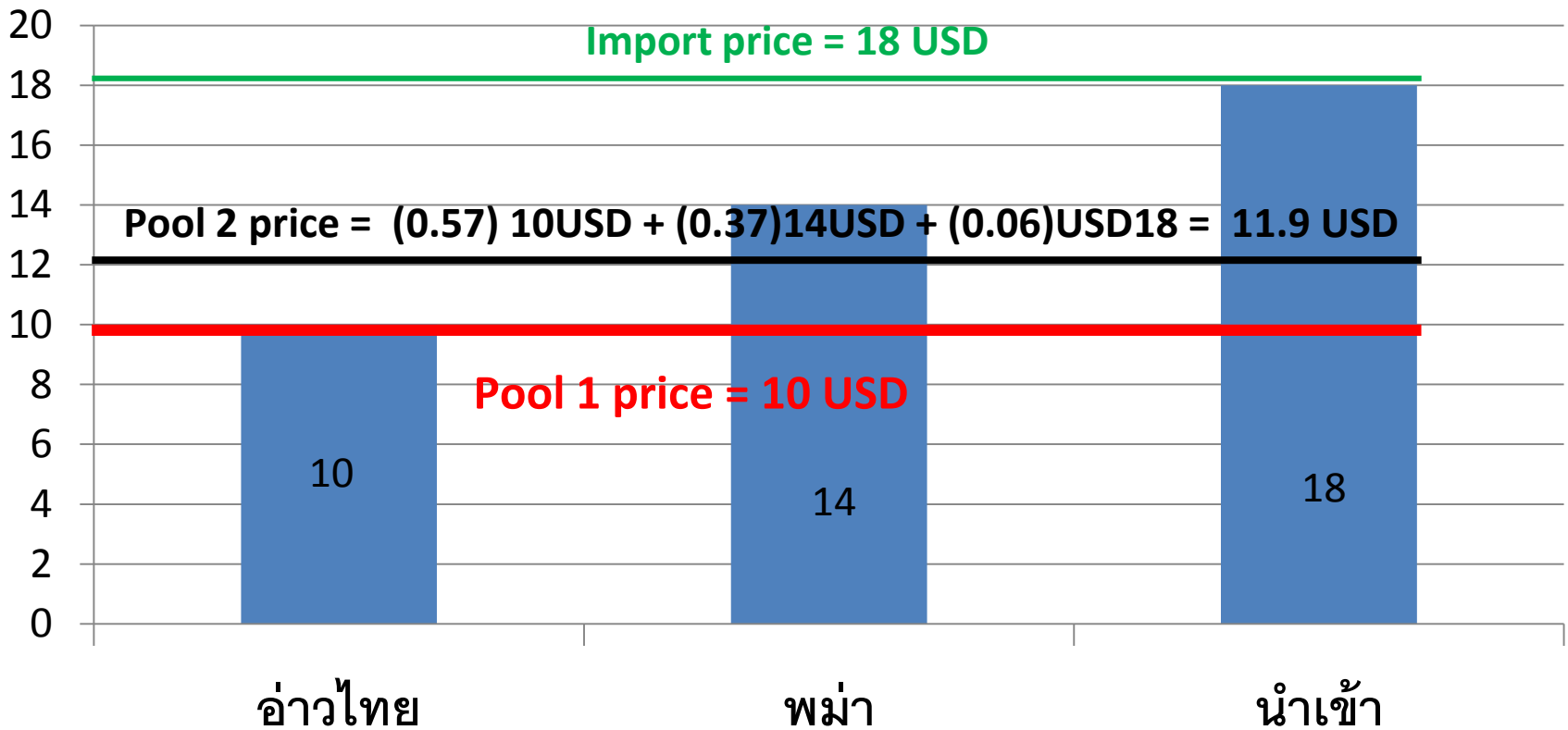
ราคา Pool 2



ผลิตไฟฟ้า + NGV + อุตสาหกรรม

การกำหนดราคาก๊าซธรรมชาติตามราคาเฉลี่ยทำให้มีการใช้ ก๊าซในการผลิตไฟฟ้ามากเกินไป

ราคาก๊าซธรรมชาติจากแหล่งต่างๆ (USD/mmbtu)



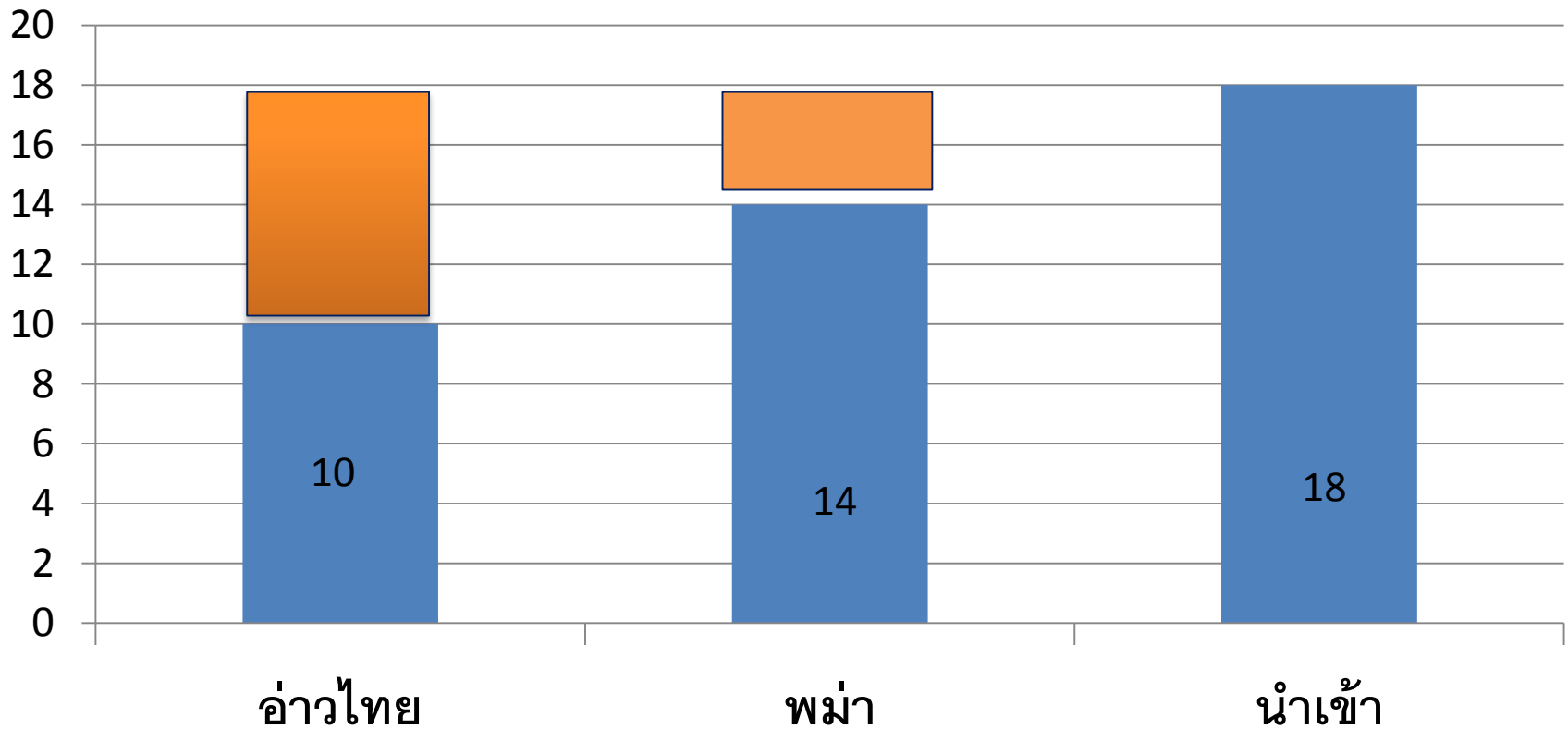
ราคาก๊าซจากแต่ละแหล่งเป็นตัวเลขประมาณเพื่อแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของราคา และวิธีการกำหนดราคาแบบเฉลี่ย

ข้อเสนอแนะ

1. ปรับราคา **LPG, NGV**, ก๊าซธรรมชาติให้เป็นราคาใกล้เคียงราคานำเข้า สำหรับผู้ใช้ทุกกลุ่ม รวมอุตสาหกรรมปิโตรเคมีเพื่อสร้างแรงจูงใจในการผลิตก๊าซในประเทศ และ ให้การเลือกใช้ประเภทของพลังงานมีประสิทธิภาพ
2. เก็บส่วนต่างระหว่างต้นทุนกับราคาเข้ากองทุนเพื่อใช้ในการอุดหนุนผู้มีรายได้น้อย หรือ กำหนดปริมาณก๊าซภายในประเทศที่แต่ละกลุ่มมีสิทธิใช้อย่างชัดเจน เช่น การใช้เพื่อการผลิตไฟฟ้า
3. ยกเลิกการเก็บเงินเข้ากองทุนน้ำมันสำหรับพลังงานทุกประเภทยกเว้น ข้อ 2

ส่วนต่างระหว่างต้นทุนกับราคาขายปลีกซึ่งเก็บเข้ากองทุน

ราคาก๊าซธรรมชาติจากแหล่งต่างๆ (USD/mmbtu)



2. สิทธิในการใช้พลังงาน



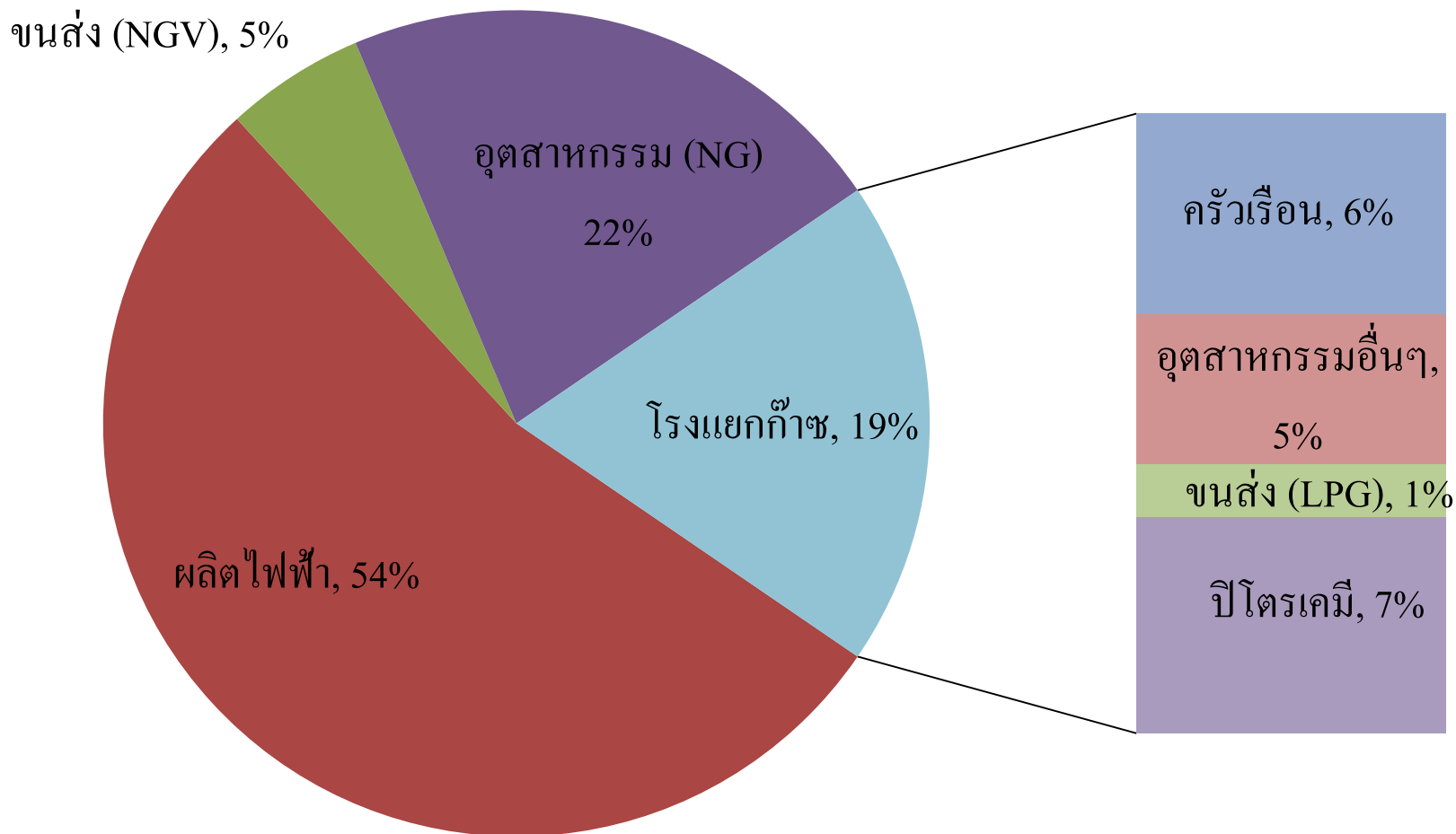
สิทธิของประชาชนในการใช้

พลังงานของประเทศ

- (1) สิทธิในการใช้ประโยชน์จากพลังงานจากแหล่งผลิตในประเทศ
- (2) สิทธิในการใช้พลังงานในราคาที่เหมาะสม

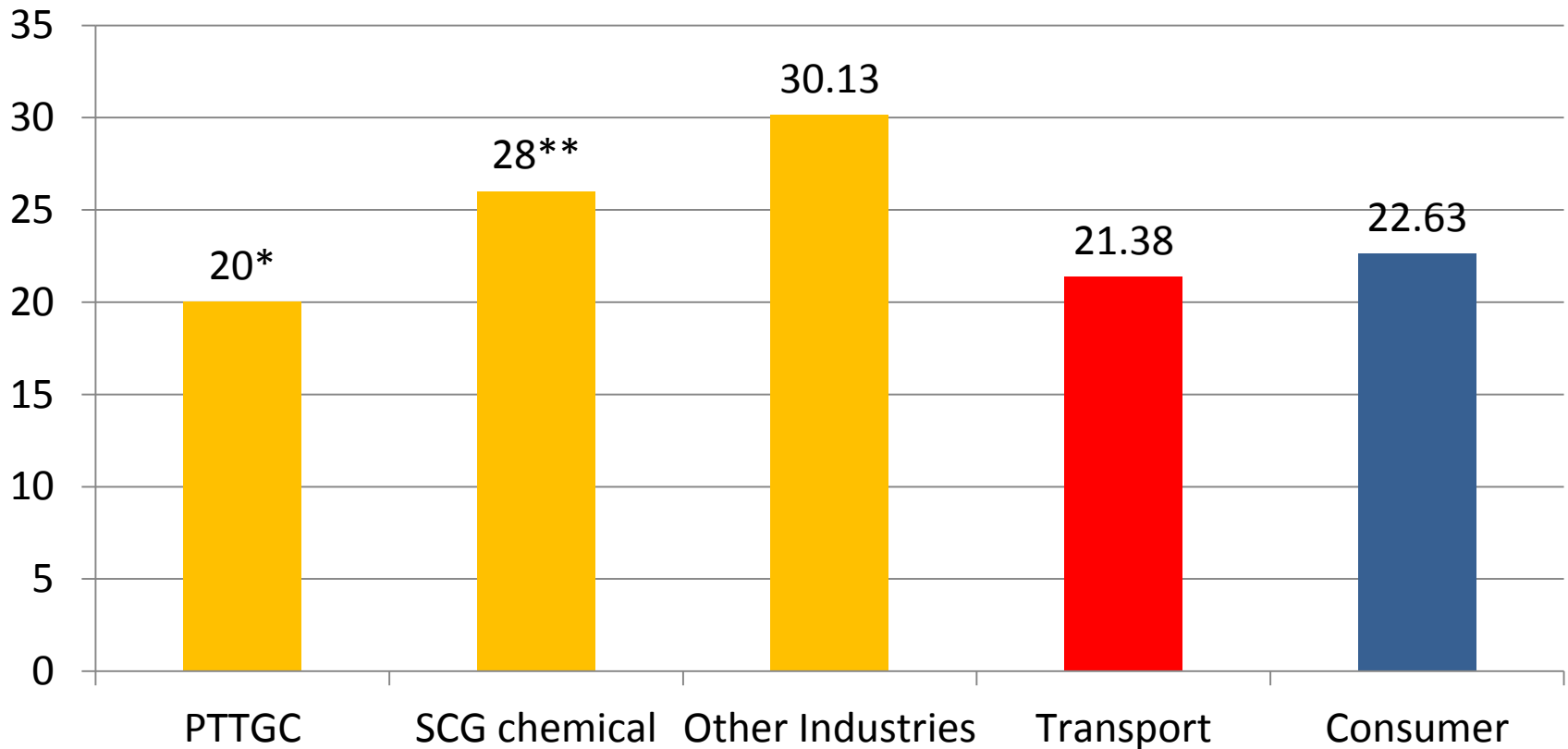


2.1 ใครได้รับสิทธิ์ในการใช้ก๊าซจากอ่าวไทย ?



... และในราคาเท่าไร ?

ราคา **LPG** บาท ต่อ กก (โดยประมาณ)



- * Analyst report + 1 บาทเก็บเข้ากองทุน
- ** ประมาณการจากคำนวณส่วนลดที่ร้อยละ 90 จากราคา Naphtha ณ 02/06/2014 จากข้อมูลของ Datastream ในรายงาน Asia Plus Securities Industry Update, 3/06/2014 + 1 บาทเก็บเข้ากองทุน

2.2 สิทธิในการใช้ประโยชน์จากพลังงานในราคาที่เหมาะสม

ราคาที่
เหมาะสม

- สร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการผลิตสินค้าหรือบริการ (ไม่ต่ำกว่าต้นทุนในการผลิต)
- ไม่สร้างกำไรที่เกินควรให้แก่ผู้ประกอบการ
- สร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการประหยัดต้นทุน

ความเหมาะสมของราคาก๊าซ^๗



1. ค่า **margin** และต้นทุนในการดำเนินการในการซื้อขายเชื้อเพลิงทุกประเภทเหมาะสมหรือไม่



2. ค่าตอบแทนในการจัดหาและจำหน่ายก๊าซที่สูงถึงร้อยละ 9.33 ของราคาเนื้อง๊าซสำหรับ **spp** สูงเกินไปหรือไม่



3. การใช้สูตร **net-back** ในการคำนวณราคาก๊าซ **LPG** และ **Ethane** สำหรับอุตสาหกรรมปิโตรเคมีเป็นธรรมหรือไม่



4. การคำนวณค่าผ่านท่อบน **IRROE** ที่สูงถึงร้อยละ 12.5 และ 18 เหมาะสมแล้วหรือ

ข้อเสนอแนะ

การเข้าถึงก๊าซอ่าวไทย

- ควรกำหนดราคา **LPG** ที่เท่าเทียมกันระหว่างทุกอุตสาหกรรม โดยราคาที่เหมาะสมคือราคาที่อิงราคาในตลาดโลก
- ควรจัดโครงสร้างตลาด **LPG** ไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติ หรือ อย่างน้อยต้องเปิดเผยรายละเอียดของสัญญาซื้อขายก๊าซต่อหน่วยงานกำกับดูแล

การกำกับราคาพลังงาน

- ควรมีสูตราคาที่อิงกับ “ต้นทุนที่มีประสิทธิภาพ”
- ควรให้ผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการพิจารณาความเหมาะสมของค่าตัวแปรในสูตรที่ใช้ในการกำหนดราคา
- ควรเปิดเผยรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการคำนวณต้นทุนและราคาพลังงานต่อสาธารณชน

3. การส่งเสริมธรรมาภิบาลในการบริหาร จัดการธุรกิจพลังงาน



3.1 ความโปร่งใส (ระยะสั้น)



ผู้ประกอบการ: เปิดเผยแพร่สัญญาซื้อขายพลังงานในกรณีที่เป็นผู้ซื้อหรือขายรายเดียวต่อหน่วยงานกำกับดูแลและต่อสาธารณชน



กระทรวงพลังงาน และ คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน: ให้ข้อมูลเกี่ยวกับราคาพลังงานที่มีการจ่ายจริงทุกประเภทในเวบไซต์ รวมทั้งค่าธรรมเนียมอื่นๆ อย่างเป็นระบบและเข้าใจได้ง่าย



กระทรวงพลังงาน และ คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน: เปิดเผยแพร่ที่มาของค่าตัวแปรต่างๆ ที่ใช้ในการกำหนดราคาตามสูตร

3.1 ความโปร่งใส (ระยะสั้น)

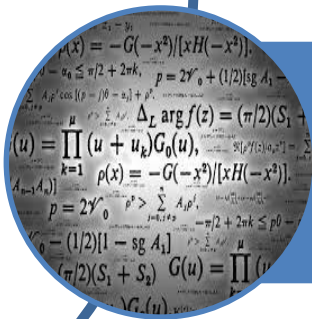


ฝ่ายบริหาร: ห้ามผู้ที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายกิจการพลังงาน หรือ กำกับกิจการพลังงานเป็นกรรมการบริษัทพลังงานที่อยู่ภายใต้การกำกับ ทุกแห่ง

3.2 ความโปร่งใส (ระยะยาว)



สลายการผูกขาดในตลาดพลังงาน (เว้นแต่ท่อ
ก๊าซซึ่งต้องกำกับดูแล) เพื่อที่จะให้กลไกตลาด
กำหนดราคาที่เหมาะสม



ลดการกำหนดราคาโดย “สูตร” ซึ่งไม่โปร่งใส ใช้
กลไกตลาดแทน

3.2 การมีส่วนร่วม



ให้ผู้มีส่วนได้เสีย เช่น ตัวแทนผู้ใช้พลังงาน และผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงสร้างและระดับราคาพลังงาน



ให้กระบวนการออกแบบและประมูลการผลิตไฟฟ้าหรือสัมปทานการขุดเจาะและผลิตปิโตรเลียมโปร่งใสต่อสาธารณชน เช่น ใช้ **integrity pact**

3.3 ความรับผิดชอบต่ออำนาจหน้าที่



หน่วยงานกำกับดูแลควรมีเป้าหมายของการกำกับดูแลที่ชัดเจน และมีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เช่น การออก **third party access** การทบทวนอัตราค่าผ่านท่อ การแยกบัญชี ฯลฯ



หน่วยงานกำกับดูแลควรชี้แจงข้อสงสัยของสาธารณชนด้วยข้อมูลที่เชื่อถือได้เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือขององค์กร

ขอขอบคุณ

